

การจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

Open Access Journal Management in University Libraries

ลมัย ประคอนสี*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิภา ไพ ปรอมสมิทธิ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านนโยบาย การจัดหา การทำรายการ และการบริการ รวมถึงปัญหาในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ/หัวหน้าห้องสมุดหรือผู้รับผิดชอบในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 107 แห่ง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 79 ชุด (73.83%)

ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด มีการกำหนดนโยบายแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการกำหนดนโยบายด้านการจัดหา ใช้เกณฑ์เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ใช้มาตรฐานการลงรายการ มาร์ก (MARC) ใช้วิธีการให้บริการผ่านรายการออนไลน์ สำหรับปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี พบว่า ปัญหาที่

*นิสิตปริญญาโท อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในสาขาวิชาที่ต้องการ

Abstract

The objectives of this research was to study open access journal management in university libraries, in terms of, objectives, policy, acquisition, classification, service and problem of open access journal management in university libraries.

This study was a survey research in which data was collected from questionnaires distributed to 107 university library directors or librarians responsible for open access journal management. There were 79 questionnaires returned (73.83%)

The results from the study indicate that most university libraries have non-written policies. They make the selection by considering open access journal content relevant to the universities' curriculum. Most libraries use MARC for cataloging and provide service via OPAC (Online Public Access Cataloging). The problem having the highest mean score is that there is no open access journal in the required field.

บทนำ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมการเรียนรู้ การสอน การวิจัย ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย และบริการทางวิชาการแก่สถาบันอุดมศึกษาและแก่สังคม ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2544 : 1-2)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีการจัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนองตอบภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยต้นสังกัด

Open Access Journal (OAJ) เป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ใช้เข้าถึงได้อย่างเสรีที่สำนักพิมพ์จะเป็นผู้นำบทความที่ผู้เขียนส่งมาไปจัดทำเป็นสารนิเทศวิชาการแบบเปิด เป็นวารสารที่จัดทำให้อยู่ในรูปแบบของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ใช้เข้าถึงได้อย่างเสรี ซึ่งผู้ใช้สามารถสืบค้นได้ทั่วไป ถือเป็นวารสารที่ เปิดให้เข้าถึงบทความในเล่มอย่างอิสระทันทีที่ส่งตีพิมพ์ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีการเผยแพร่ให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงในรูปแบบออนไลน์แบบเสรี หรือไม่เสียค่าบริการ โดยไม่มีข้อจำกัดทางลิขสิทธิ์และใบอนุญาตให้บริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยอนุญาตให้ผู้ใช้อ่าน ดาวน์โหลด คัดลอก จัดพิมพ์ หรือเชื่อมโยงถึงเอกสารฉบับเต็ม และรวบรวมข้อมูลทำดัชนีเพื่อประโยชน์ในการสืบค้นได้อย่างรวดเร็ว และมีความทันสมัย อีกทั้ง สามารถเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาที่จัดทำเป็นอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ได้ (Suber, 2013)

ความจำกัดความข้างต้นสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง Do Open-Access Articles Have a Greater Research Impact? ของ Kristin Antelman รองผู้อำนวยการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ท คาโรไลนา สเตท ในปี 2004 พบว่าการให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ใช้เข้าถึงได้อย่างเสรี ทำให้ค่า Impact factor ของบทความสูงขึ้น และบทความได้รับการอ้างอิงมากขึ้น เพราะผู้อ่านเข้าถึงบทความได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย (Antelman, 2004)

การที่ห้องสมุดมีวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีก่อให้เกิดประโยชน์ ทำให้บรรณารักษ์ มีบทบาทสำคัญมากขึ้น ในการทำหน้าที่คัดเลือก และแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีมาให้บริการ ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงผลงานวิจัยหรือความก้าวหน้าใหม่ๆ ที่วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี เนื่องจากการเข้าถึงอย่างเสรีช่วยลดข้อจำกัดในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงสารสนเทศของผู้ใช้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยเข้าถึงผ่านโปรแกรมค้นหา การใช้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ทำให้ค่า Impact Factor ของบทความสูงขึ้น และ

บทความได้รับการอ้างอิงมากขึ้น เนื่องจากผู้ใช้อ้างอิงได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (Fang & Zhu, 2006 : 186)

ในปัจจุบันการจัดหาฐานข้อมูลออนไลน์ผ่านตัวแทนจำหน่าย โดยทางตัวแทนจำหน่ายจะเสนอกลุ่มวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี และเป็นผู้คัดเลือกให้โดยห้องสมุดไม่สามารถเลือกกลุ่มสาขาวิชาที่ต้องการได้ แต่เป็นแหล่งสารนิเทศที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ที่ทางห้องสมุดยอมรับได้เนื่องจากผ่านการคัดเลือกจากผู้จัดพิมพ์แล้วในระดับหนึ่ง และเป็นผู้จัดพิมพ์ที่มีความน่าเชื่อถือ แต่บางตัวแทนจำหน่ายจะมุ่งเน้นทางธุรกิจมากเกินไป เนื่องจากจะเสนอให้กลุ่มวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีเฉพาะปีแรก แต่ในปีถัดไปทางห้องสมุดจะต้องเสียค่าบริการเป็นสมาชิก ในอนาคตวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีจะเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีองค์การที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร และบางผู้จัดพิมพ์มุ่งเน้นที่จะให้บริการเพื่อสังคมมากขึ้น ตลอดจนมีแนวโน้มที่ห้องสมุดจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีบริการเป็นสมาชิกรายปีของฐานข้อมูลออนไลน์ เปลี่ยนเป็นการจ่ายค่าสนับสนุนผู้เขียน หรือนักวิจัยเพื่อสามารถเผยแพร่ผลงานผ่านแหล่งสารนิเทศที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น (สายฝน เต่าแก้ว, 2556) ปัจจุบันห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีการรวบรวมรายชื่อวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีเพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถอ่าน ดาวน์โหลด ทำสำเนา ส่งต่อ การพิมพ์ การค้นหา และ เชื่อมโยงไปยังเอกสารฉบับเต็ม (Full-Text) นอกจากนั้นยังได้มีการทำดรรชนีบทความวารสารในรูปแบบฐานข้อมูล (Krishnamurthy, 2008 : 45) และยังมีนามานุกรม คือ Directory of Open Access Journals - DOAJ ฐานข้อมูลที่รวบรวมรายชื่อวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

จากการที่วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีเป็นทรัพยากรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการ ค้นคว้าวิจัยของประชาคมมหาวิทยาลัย และช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการบอกรับเป็นสมาชิกฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย เนื่องจากเกิดภาวะค่าบริการเป็นสมาชิกของทั้งวารสารฉบับพิมพ์ และวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกๆ ปี ส่งผลกระทบต่องบประมาณในการจัดหาทรัพยากรของห้องสมุด (McCulloch, 2006 : 338) ประกอบกับยังไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการ

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของประเทศไทย มีเพียงงานวิจัยของ ศรีไพร โชติจิรวัฒนา (2553) ที่ศึกษาการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเท่านั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในด้านนโยบาย การจัดหา การทำรายการ และการบริการ และปัญหาในการจัดการ ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา:

1. การจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในด้านนโยบาย การจัดหา การทำรายการ และการบริการ
2. ปัญหาในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีโดยใช้เกณฑ์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ใช้มาตรฐานดับลินคอร์เมทาเดทา และให้บริการผ่านเว็บเพจที่จัดทำโดยเฉพาะ
2. ปัญหาในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับมากคือ ไม่ทราบแหล่งที่ผลิตวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ยังไม่เพียงพอ

ขอบเขตและประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ที่มีการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี จำนวน 107 แห่ง โดยแบ่งเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ/ในกำกับของรัฐจำนวน 28 แห่ง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 40 แห่ง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 9 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 30 แห่ง โดย

เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ/ผู้บริหารห้องสมุด บรรณารักษ์ หรือผู้รับผิดชอบในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย แห่งละ 1 คน รวม 107 คน ทั้งนี้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 79 ชุด ร้อยละ 73.83

ปรัทัศน์วรรณกรรม

Open Access (OA) คือสารนิเทศออนไลน์ที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ไม่เสียค่าใช้จ่าย เป็นผลงานในลักษณะที่ไม่มีลิขสิทธิ์และข้อจำกัดในการอนุญาตให้บริการบนอินเทอร์เน็ต และได้รับการยินยอมจากผู้เขียนหรือเจ้าของลิขสิทธิ์ (Suber, 2004) การเข้าถึงได้อย่างเสรี เป็นแนวคิดที่นักวิจัยต้องการหาช่องทางเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือแบ่งปันความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการออกไปอย่างกว้างขวาง และทันที ตลอดจนให้ผู้เข้าใช้เข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้ สะดวกรวดเร็วผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยไม่มีเสียค่าใช้จ่าย และไม่มีเงื่อนไขทางกฎหมาย

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี (Open Access Journal - OAJ) เป็นวารสารวิชาการที่ผู้จัดพิมพ์จะเป็นผู้นำบทความที่ผู้เขียนบทความส่งมาไปจัดทำเป็นสารนิเทศวิชาการแบบเปิด โดยที่เจ้าของบทความหรือองค์กรต้นสังกัดเป็นผู้สนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการจัดผลิตให้แก่ผู้จัดพิมพ์หรือแหล่งที่กำหนดไว้ ประเด็นที่สำคัญของการจัดทำในรูปแบบวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี คือบทความเหล่านี้จะมีผู้เชี่ยวชาญ ทำการประเมินคุณภาพ (Peer Review) วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการตีพิมพ์ เผยแพร่อย่างเสรีทางออนไลน์ สามารถสืบค้นผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อนุญาตให้ผู้ใช้อ่าน ดาวน์โหลด ทำสำเนา เผยแพร่ พิมพ์ สืบค้น หรือเชื่อมโยงไปยังวารสารฉบับเต็ม (Full Texts) ได้ทันทีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (Drott, 2006 : 79) เป็นสารนิเทศที่มีลักษณะสำคัญสามประการ คือ ประการแรกต้องเป็นสารสนเทศที่ผู้ใช้จากทุกมุมโลกสามารถเข้าถึงได้โดยเสรีผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้สามารถสืบค้น อ่าน คัดลอก สั้พิมพ์ เผยแพร่ จัดเก็บ รวมถึงจัดทำตัวเชื่อมโยงไปยังสารนิเทศนั้นได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ประการที่สองคือ ผลงานที่เผยแพร่ในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ลิขสิทธิ์ยังเป็นของผู้แต่ง และประการสุดท้ายคือ เป็นสารนิเทศฉบับเต็ม ที่จัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ มีการจัดเก็บในแหล่งที่เหมาะสมเพื่อสะดวกต่อการสืบค้นและนำไปใช้ในอนาคต (Laakso et al., 2011: 1)

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี เป็นการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หรือค่าธรรมเนียมการบอกรับเป็นสมาชิก สามารถสืบค้นได้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สืบค้นได้ทั้งวารสารฉบับล่าสุด และฉบับย้อนหลัง แหล่งที่สามารถใช้จัดหาวารสารดังกล่าว ได้แก่ (วราพรรณ อภิศุภะโชค, 2551 : 45)

- วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ที่อยู่ในรูปแบบการบอกรับเป็นสมาชิก เสียค่าธรรมเนียม และสามารถเข้าถึงได้ในข้อตกลงตามเงื่อนไขของผู้จัดพิมพ์ หรือตัวแทนจำหน่าย

- วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้ ได้แก่ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ที่ทางสำนักพิมพ์อนุญาตให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในบางชื่อวารสาร หรือบทความ ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปวารสารฉบับล่วงหน้า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ที่อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้เขียนเป็นผู้เผยแพร่บนเว็บไซต์ส่วนตัว วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ที่อนุญาตให้เข้าถึง สืบค้นได้ทั้งฉบับปัจจุบัน และฉบับล่วงหน้า ส่วนใหญ่เป็นวารสารที่จัดพิมพ์โดยสถาบันการศึกษา และ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ที่อนุญาตให้เข้าถึงในรูปแบบการทดลองใช้ (Free Trial Period) เพื่อเป็นการตัดสินใจในการบอกรับเป็นสมาชิก

สภาวิจัยแห่งสหราชอาณาจักร (Research Councils UK – RCUK) มีนโยบายเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีตั้งแต่ปี ค.ศ. 2005 เพื่อต้องการสนับสนุนบริการวิชาการทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยพัฒนางานวิจัยใหม่ ๆ สร้างความมั่นใจในการได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ และสามารถเข้าถึงได้อย่างเสรี โดยกำหนดนโยบายออกเป็น 3 ข้อ ดังนี้ (Research Councils UK, 2013 : 4)

1. เป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ไม่จำกัดการเข้าถึง ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ เผยแพร่
2. มีการปรับปรุงแนวนโยบายเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีให้ทันสมัยทั้งเพื่อประโยชน์ในสหราชอาณาจักร และทั่วโลก

3. สนับสนุนเฉพาะนักวิจัยของสถาบันเจ้าของผลงาน สถาบันเป็นผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ และมีการตรวจสอบคุณภาพผลงานโดยผู้เชี่ยวชาญ

นโยบายของโครงการ Harvard Open Access Project เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ให้กับสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน ในทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรป แอฟริกา และเอเชีย โดยในปี ค.ศ. 2012 โครงการฯ ได้รับความร่วมมือจาก Budapest Open Access Initiative ให้การสนับสนุนการจัดทำคู่มือแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ได้กำหนดนโยบาย ดังนี้ (Harvard Open Access Project, 2015 : 2)

1. จัดทำคู่มือเพื่อเป็นแนวทางในการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ทั้งในการเป็นผู้เขียน และผู้ให้บริการ
2. ผู้เขียนบทความวิชาการที่เข้าร่วมกับโครงการฯ จะไม่สามารถนำบทความวิชาการดังกล่าวไปทำซ้ำในเชิงพาณิชย์อีก
3. ผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงได้อย่างเสรี ไม่มีข้อจำกัดในการเข้าถึง และไม่เสียค่าใช้จ่าย
4. มีนโยบายในการสงวนรักษาข้อมูลดิจิทัลของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

นอกจากนี้สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้กำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของการจัดทำแหล่งวารสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี (สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2558) ดังนี้

1. สร้างคลังความรู้มหาวิทยาลัยในรูปดิจิทัล ที่มีมาตรฐานและสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย
2. สร้างเครือข่ายการพัฒนาค้นคว้าและการบริการความรู้ ของมหาวิทยาลัย
3. เผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ของมหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้รับการอ้างอิง และให้ประชาชนและผู้สนใจได้ใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามที่รับผิดชอบงานการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 37 แห่ง (ร้อยละ 46.84) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบรรณารักษ์ โดยเป็นบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารจำนวนมากที่สุด 20 แห่ง (ร้อยละ 54.05)

เมื่อพิจารณาผลการศึกษา จำแนกตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 42.86) และ 21 แห่ง (ร้อยละ 58.85) ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบรรณารักษ์ โดยเป็นบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร จำนวนมากที่สุด 4 แห่ง (ร้อยละ 44.44) และ 21 แห่ง (ร้อยละ 58.85) ตามลำดับ ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 8 แห่ง (ร้อยละ 42.11) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น ผู้อำนวยการ/หัวหน้าห้องสมุด

ตอนที่ 2 การจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในด้านนโยบาย การจัดหา การทำรายการ และการบริการ

การจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านนโยบาย การจัดหา การทำรายการ และการบริการ มีสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 การกำหนดนโยบายที่ใช้ในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ตอบว่า กำหนดนโยบายการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 26 แห่ง (ร้อยละ 76.47) มีการกำหนดนโยบายแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ในขณะที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 8 แห่ง (ร้อยละ 23.53) กำหนดนโยบายแบบเป็นลายลักษณ์อักษร

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย พบว่า เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 52.38) กำหนดนโยบาย โดยห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 90.91) กำหนดนโยบายแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 24 แห่ง (ร้อยละ 61.54) และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 57.89) ไม่ได้กำหนดนโยบายการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

2.2 นโยบายที่กำหนดในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

นโยบายที่กำหนดในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย เป็นนโยบายในด้านการจัดหา ด้านการทำรายการ ด้านการบริการ และอื่นๆ ผลการวิจัย มีดังนี้

1) การกำหนดนโยบาย

ผลศึกษาการกำหนดนโยบายการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย เป็นนโยบายในด้านต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยรวม พบว่าห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 27 แห่ง (ร้อยละ 79.41) กำหนดนโยบายด้านการจัดหา รองลงมาจำนวน 20 แห่ง (ร้อยละ 58.82) กำหนดนโยบายด้านการบริการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 90.90) กำหนดนโยบายด้านการจัดหา ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง เท่ากัน (ร้อยละ 60.00) กำหนดนโยบายด้านการจัดหา และนโยบายด้านการบริการ ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนทุกแห่งจำนวน 8 แห่ง (ร้อยละ 100.00) กำหนดนโยบายด้านการจัดหา

เมื่อพิจารณาตามนโยบายด้านต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย พบว่า มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 12 แห่ง ระบุข้อความนโยบายด้านการจัดหา ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 6 แห่ง ระบุข้อความนโยบายด้านการบริการ ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมาก

ที่สุด 2 แห่ง ระบุข้อความนโยบายด้านการทำรายการ ในขณะที่ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัย
จำนวนมากที่สุด 3 แห่ง ระบุข้อความนโยบายด้านอื่นๆ

นโยบายด้านการจัดหา มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 12 แห่ง ระบุข้อความ
นโยบาย โดยจำนวนมากที่สุด 6 แห่ง ระบุว่า พิจารณาจากงบประมาณการจัดหา
ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 3 แห่ง ห้องสมุด
มหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 1 แห่ง ห้องสมุดมหาวิทยาลัย
เอกชน 2 แห่ง)

นโยบายด้านการทำรายการ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 2 แห่ง ระบุ
ข้อความนโยบาย คือ กำหนด Tag 856 เพิ่มเติมในรายการบรรณานุกรมวารสารบน Web
OPAC (ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 1 แห่ง) ใช้มาตรฐานเมทาดาตาในการทำรายการ
(ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 1 แห่ง)

นโยบายด้านการบริการ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 6 แห่ง ระบุข้อความ
นโยบาย โดยจำนวนมากที่สุด 4 แห่ง ระบุว่า ให้บริการผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุด (ห้องสมุด
มหาวิทยาลัยของรัฐ 2 แห่ง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชม
มงคล 2 แห่ง)

2) ผู้รับผิดชอบในการคัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึง ได้อย่างเสรี

ผลการศึกษาผู้รับผิดชอบในการคัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึง
ได้อย่างเสรี (ตารางที่ 6) โดยรวม พบว่าห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 50 แห่ง (ร้อยละ 63.29)
มีผู้อำนวยการเป็นผู้คัดเลือก รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 49 แห่ง (ร้อยละ 62.03)
มีบรรณารักษ์ฝ่าย/งานเป็นผู้คัดเลือก

เมื่อพิจารณาตามประเภทห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน
มากที่สุด 15 แห่ง (ร้อยละ 71.43) มีบรรณารักษ์ฝ่าย/งานเป็นผู้คัดเลือก ห้องสมุด
มหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 29 แห่ง
(ร้อยละ 74.36) มีผู้อำนวยการเป็นผู้คัดเลือก ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมาก
ที่สุด 12 แห่ง (ร้อยละ 63.16) มีอาจารย์/นักวิจัยเป็นผู้คัดเลือก

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีบรรณารักษ์เป็นผู้คัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีนั้น อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์เป็นผู้มีหน้าที่จัดหาทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อมาให้บริการในห้องสมุด และบรรณารักษ์ มีบทบาทสำคัญมากขึ้น ที่ทำหน้าที่คัดเลือก โดยพิจารณาคัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน และสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัย (เยาวลักษณ์ สุวรรณแข, 2546 : 19)

3) เกณฑ์ในการคัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

ผลการศึกษาเกณฑ์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้ในการคัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี (ตารางที่ 7) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 76 แห่ง (ร้อยละ 96.20) ใช้เกณฑ์เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย รองลงมาห้องสมุดจำนวน 67 แห่ง (ร้อยละ 84.81) ใช้เกณฑ์เนื้อหาตรงกับความต้องการของผู้ใช้

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวนมากที่สุดจำนวน 20 แห่ง (ร้อยละ 95.24) และ 37 แห่ง (ร้อยละ 94.87) ตามลำดับ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนทุกแห่ง จำนวน 19 แห่ง (ร้อยละ 100.00) ใช้เกณฑ์เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ในการคัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ ใช้เกณฑ์เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย อาจเนื่องมาจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และการวิจัยของมหาวิทยาลัย นอกจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีมีเนื้อหาที่หลากหลายและทันสมัยแล้วยังสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกอีกด้วย (สายฝน เต่าแก้ว สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2556) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของศรีไพร โชติจิรวัดนา (2553) พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่

จำนวน 85 แห่ง คัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้เกณฑ์การมีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนและการวิจัยในมหาวิทยาลัย

4) คู่มือ/แหล่งในการคัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

ผลการศึกษาคู่มือ/แหล่งในการคัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 63 แห่ง (ร้อยละ 79.75) ใช้เว็บไซต์สำนักพิมพ์/ตัวแทนจำหน่าย เป็นคู่มือ/แหล่งในการคัดเลือก รองลงมาห้องสมุดจำนวน 51 แห่ง (ร้อยละ 64.56) ใช้รายชื่อฐานข้อมูลในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 17 แห่ง (ร้อยละ 80.95) และ 18 แห่ง (ร้อยละ 94.74) ตามลำดับ ใช้เว็บไซต์สำนักพิมพ์/ตัวแทนจำหน่าย ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 29 แห่ง (ร้อยละ 74.36) ใช้รายชื่อฐานข้อมูลในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้เว็บไซต์สำนักพิมพ์/ตัวแทนจำหน่ายเป็นคู่มือ/แหล่งในการคัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี อาจเนื่องมาจากปัจจุบันมีเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ / ตัวแทนจำหน่าย ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ของตน ตลอดจนมีบริการให้บริการรวบรวมรายชื่อวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีซึ่งสามารถสืบค้นได้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสืบค้นได้ทั้งฉบับล่าสุด และฉบับย้อนหลัง (วราพรธณ อภิสุระโชค, 2551)

2.3 แหล่งที่จัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

ผลการศึกษาแหล่งที่จัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 77 แห่ง ที่ระบุแหล่ง โดยรวม พบว่าห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 68 แห่ง (ร้อยละ 88.31) ระบุว่า คือ ทรัพยากรสารนิเทศวิชาการที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี (Open Access Scholarly Resources) รองลงมาห้องสมุดจำนวน 42 แห่ง (ร้อยละ 54.55) ระบุว่า คือ องค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแสวงหาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัยในการจัดทำวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 17 แห่ง (ร้อยละ 80.95) และ 32 แห่ง (ร้อยละ 86.49) และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนทุก แห่ง จำนวน 19 แห่ง (ร้อยละ 100.00) ระบุว่าแหล่งที่จัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้ เข้าถึงได้อย่างเสรี คือทรัพยากรสารนิเทศวิชาการที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี (Open Access Scholarly Resources)

2.4 การทำรายการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

ผลการศึกษการทำรายการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 42 แห่ง (ร้อยละ 53.16) ไม่มีการทำรายการ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี รองลงมาห้องสมุดจำนวน 37 แห่ง (ร้อยละ 46.84) มีการทำรายการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวนมากที่สุด 12 แห่ง (ร้อยละ 57.14) มีการทำรายการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้ เข้าถึงได้อย่างเสรี ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวนมากที่สุด 23 แห่ง (ร้อยละ 58.97) และ 10 แห่ง (ร้อยละ 52.63) ตามลำดับ ไม่มีการทำรายการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่าง เสรี

1) วิธีการลงรายการ

ผลการศึกษาวิธีการลงรายการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่าง เสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการลงรายการจำนวน 37 แห่ง (ตารางที่ 11) โดยรวม พบว่า ห้องสมุด จำนวนมากที่สุด 21 แห่ง (ร้อยละ 56.76) มีการลงรายการบรรณานุกรมบางเขต ข้อมูล ในขณะที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 43.24) มีการลง รายการบรรณานุกรมทุกเขตข้อมูล

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวนมากที่สุด 7 แห่ง (ร้อยละ 58.33) มีการลงรายการบรรณานุกรมทุกเขตข้อมูล ในขณะที่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 62.50) มีการลงรายการบรรณานุกรมบางเขตข้อมูล

2) มาตรฐานการลงรายการ

ผลการศึกษามาตรฐานการลงรายการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 37 แห่ง โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 31 แห่ง (ร้อยละ 83.78) ใช้มาตรฐานการลงรายการ มาร์ก (MARC)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 11 แห่ง (ร้อยละ 91.67) และจำนวน 12 แห่ง (ร้อยละ 75.00) และจำนวน 8 แห่ง (ร้อยละ 88.89) ตามลำดับ ใช้มาตรฐานการลงรายการ มาร์ก (MARC)

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้มาตรฐานการลงรายการ มาร์ก (MARC) ในการทำรายการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี อาจเนื่องจากห้องสมุดส่วนใหญ่มีการลงรายการบรรณานุกรมวารสารรูปแบบ MARC ในโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ เป็นการจัดเก็บและค้นคืนรายการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว โดยการเพิ่มเขตข้อมูล (Tag) 856 (Electronic location and access) ใช้บันทึกแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสืบค้น เป็นการชี้แหล่งข้อมูล และการเข้าถึงผ่านตัวเชื่อมโยง (Link) เพื่อให้การสืบค้นอยู่ในแหล่งเดียวกัน (Open Access Scholarly Information Sourcebook 2009)

2.5 วิธีการให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

ผลการศึกษาวิธีการให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 50 แห่ง (ร้อยละ 63.29) ใช้วิธีการให้บริการผ่านรายการออนไลน์ รองลงมาห้องสมุดจำนวน 32 แห่ง (ร้อยละ 40.51) ให้บริการผ่านระบบสืบค้นของผู้จัดพิมพ์

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 14 แห่ง (ร้อยละ 66.67) จำนวน 25 แห่ง (ร้อยละ 64.10) และจำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 57.89) ตามลำดับ ใช้วิธีการให้บริการผ่านรายการออนไลน์

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ ใช้วิธีการให้บริการผ่านรายการออนไลน์ เป็นวิธีการให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี อาจเนื่องมาจาก วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี เป็นแหล่งข้อมูล เผยแพร่บทความวิชาการที่มีความทันสมัยของวิทยาการสาขาต่าง ๆ การจัดรูปแบบการให้บริการที่สามารถอ่านได้ทางระบบออนไลน์ และสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (กมลวรรณ ประภาศรีสุข เสกสรรค์ ทองคำบรรจง และระวีวรรณ พันธุ์พานิช 2557: 3) นอกจากนี้ยังสามารถเข้าถึงได้ด้วยการผ่านระบบสืบค้นห้องสมุดอัตโนมัติของห้องสมุดอื่นๆ (เยาวลักษณ์ สุวรรณแข, 2546)

2.6 การส่งเสริมการให้บริการวารสารวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

ผลการศึกษาการส่งเสริมการให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 60 แห่ง (ร้อยละ 75.95) มีการส่งเสริมการให้บริการโดยการจัดฝึกอบรม แนะนำการสืบค้น รองลงมา ห้องสมุดจำนวน 46 แห่ง (ร้อยละ 58.23) มีการส่งเสริมการให้บริการโดยการจัดทำสิ่งพิมพ์ แนะนำบริการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวนมากที่สุด 14 แห่ง (ร้อยละ 66.67) จำนวน 30 แห่ง (ร้อยละ 76.93) และจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 84.21) ตามลำดับ มีการส่งเสริมการให้บริการ โดย การจัดฝึกอบรม แนะนำการสืบค้น

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ มีการส่งเสริมการให้บริการโดย การจัดฝึกอบรม แนะนำการสืบค้น อาจเนื่องมาจาก ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนและการค้นคว้าวิจัย ห้องสมุดควรมีหน้าที่ส่งเสริมการให้บริการ โดยการจัดอบรมการและแนะนำการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

จากการสำรวจการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยผู้จัดพิมพ์ เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีแก่ผู้ใช้ (ประทีป ชินบดี สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2558)

2.7 ความถี่ที่ห้องสมุดใช้ในการปรับปรุงตัวเชื่อมโยงให้ทันสมัย

จากการศึกษาความถี่ที่ห้องสมุดใช้ในการปรับปรุงตัวเชื่อมโยงให้ทันสมัยของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 15) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 47 แห่ง (ร้อยละ 60.26) ปรับปรุงตัวเชื่อมโยงให้ทันสมัย ไม่แน่นอน รองลงมาห้องสมุดจำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 21.79) ปรับปรุงตัวเชื่อมโยงให้ทันสมัย ทุกเดือน

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 14 แห่ง (ร้อยละ 66.67) 22 แห่ง (ร้อยละ 57.86) และ 11 แห่ง (ร้อยละ 57.89) ปรับปรุงตัวเชื่อมโยงให้ทันสมัย ไม่แน่นอน

ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

จากการศึกษาปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าได้อย่างเสรี ในด้านนโยบาย ด้านการจัดหา ด้านการทำรายการ และด้านการบริการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ ดังนี้

3.1 ปัญหาด้านนโยบาย

จากการศึกษาปัญหาด้านนโยบายที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 72-76 แห่งประสบในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าได้อย่างเสรี ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเด็น พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด 76 แห่ง คือ ไม่มีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าได้อย่างเสรี เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับปานกลาง ปัญหา

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ($\bar{x} = 3.20, f=76$)

3.2 ปัญหาด้านการจัดหา

จากการศึกษาปัญหาด้านการจัดหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 67-77 แห่ง ประสบในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ซึ่งจำแนกเป็น 10 ประเด็น พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด 77 แห่ง เท่ากัน คือ ไม่มีวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในชื่อที่ต้องการ และ แหล่งวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีมีจำนวนจำกัด

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบ มี 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในสาขาวิชาที่ต้องการ ($\bar{x} = 3.56, f=76$)

การที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาด้านการจัดหาเรื่องไม่ทราบแหล่งที่ผลิตวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี สามารถสืบค้นได้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นการเข้าถึงแหล่งสารนิเทศโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หรือค่าธรรมเนียมการบอกรับเป็นสมาชิก สืบค้นได้ทั้งวารสารฉบับล่าสุด และฉบับย้อนหลัง แหล่งที่ใช้ช่วยในการสืบค้นและจัดหา (วราพรรณ อภิสุทะโชค 2551: 43)

3.3 ปัญหาด้านการทำรายการ

จากการศึกษาปัญหาด้านการทำรายการที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 58-63 แห่ง ประสบในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ซึ่งจำแนกเป็น 5 ประเด็น พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบมากที่สุดจำนวน 63 แห่ง คือ ข้อมูลสำหรับลงรายการมีไม่ครบ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมี 1 ระดับ คือ ระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อมูลสำหรับการลงรายการมีไม่ครบ ($\bar{x} = 2.29, f=63$)

3.4 ปัญหาด้านการบริการ

จากการศึกษาปัญหาด้านการบริการที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 68-74 แห่ง ประสบในการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี ซึ่งจำแนกเป็น

3 ประเด็น พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบมากที่สุดจำนวน 74 แห่ง คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ยังไม่เพียงพอ เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ยังไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 2.91, f=74$)

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับปานกลาง ในเรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ยังไม่เพียงพอ อาจเนื่องมาจาก ผู้ใช้มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนมีการทำตัวเชื่อมโยงการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุด อย่างไรก็ตาม ประเด็นปัญหาดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเนื่องมาจาก ห้องสมุดเห็นว่ายังมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้บริการที่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาแก่ผู้ใช้

3.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุด มหาวิทยาลัย

จากผลการศึกษาของห้องสมุดมหาวิทยาลัย 28 แห่งได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านการจัดหา ด้านการทำรายการ ด้านการบริการ และด้านอื่นๆ โดยเรียงลำดับตามจำนวนห้องสมุด มหาวิทยาลัยที่เสนอแนะ และเป็นข้อเสนอแนะที่มีผู้เสนอจำนวนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป สรุปได้ดังนี้

1) ด้านนโยบาย (20 แห่ง)

- ควรกำหนดนโยบายการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน และเป็นลายลักษณ์อักษร (16 แห่ง)

2) ด้านการจัดหา (14 แห่ง)

- ควรมีความร่วมมือ/หน่วยงานที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี (9 แห่ง)

3) ด้านการทำรายการ (14 แห่ง)

- ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างห้องสมุดในการจัดทำมาตรฐานการลงรายการ (6 แห่ง)

4) ด้านการบริการ (11 แห่ง)

- ควรมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สนับสนุนในการอ่านวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ต (6 แห่ง)

ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัย

จากผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากผู้รับผิดชอบห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้ ดังนี้

1. ควรกำหนดนโยบายการจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรีให้เป็นลายลักษณ์อักษร
2. ควรมีนโยบายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดเรื่องการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี เพื่อเป็นแนวทางในการให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี
3. ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้บริการการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ศึกษาการคัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี
2. ศึกษาการใช้และความต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดให้เข้าถึงได้อย่างเสรี

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ประภาศรีสุข เสกสรรค์ ทองคำบรรจง และระวีวรรณ พันธุ์พานิช. "การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรม การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน." **วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**. 6, 11 (2557) : 1-13.
- คณะกรรมการจัดทำคู่มือการลงรายการบรรณานุกรมวารสาร. **MARC 21 การลงรายการระเบียบบรรณานุกรมวารสาร**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2555.
- เดชดนัย จัวยม. "วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-Journal) : อีกหนึ่งทางเลือกของการให้บริการ." **วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์**. 3, 1 (2554) : 118-123.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. **ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2544.
- ธนกร พึ่งพาพงศ์ สุมรรษตรา แสนวา และสมชาย วรปัญญาไกร. "การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ." **วารสารบรรณศาสตร์ มศว**. 7, 2 (2557) : 36-45.
- บรรพต พิจิตรกำเนิด. "การใช้วารสารที่จัดให้บริการโดยสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์." **วารสารวิจัยมสด. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 8, 2 (2555) : 1-12.
- ประทีป ชินบดี. **บรรณารักษะ แผนกพัฒนา มหาวิทยาลัยรังสิต**. สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2558.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประทุมรัตน์ รัตน์น้อย วสันต์ อติศัพท์ และอิมจิต เลิศพงษ์สมบัติ. "การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี." **วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 15, 1 (2552) : 55-85.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สำนักหอสมุด. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา : http://kukr.lib.ku.ac.th/ku_frontend/kukr/internal_menu/index/74. (7 กรกฎาคม 2558).
- เยาวลักษณ์ สุวรรณแห. "วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุด." **วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ**. 2, 2 (2546) : 17-22.
- วราพรรณ อภิสุภะโชค. "เครื่องมือช่วยสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์." **วารสารมนุษยศาสตร์**. 15, 2 (2551) : 44-55.
- ศรีไพร ชาติจิรวัดนา. **การจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- ศิวพร อนันทยสินทวี. **การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- สายฝน เต่าแก้ว. **บรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2556.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. **ดับลินคอร์เมทาดาตา (Dublin Core Metadata)**. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา : <http://www.nstda.or.th/nstda-knowledge/480-dublin-core-metadata>. (25 พฤษภาคม 2558).
- สุวันนา ทองสีสุกใส. **MARC 21 สำหรับระเบียบหนังสือ / เอกสาร**. ขอนแก่น : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เสาวภา ประพันธ์วงศ์. "วารสารอิเล็กทรอนิกส์ : ข้อควรพิจารณาในการจัดหาภายในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา." *วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ*. 5, 1 (2549) : 30-36.
- หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์. **คู่มือการปฏิบัติการงานจัดหารวารสารและหนังสือพิมพ์**. กรุงเทพฯ : สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2556.
- อรรพรรณ เป้าจตุรัส. "การจัดบริการเสนอแนะทรัพยากรสารนิเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัย." *วารสารบรรณารักษศาสตร์*. 31, 2 (2554) : 47-66.
- อัมพร ขาวบาง อารีย์ ชื่นวัฒนา และนุชรี ตริโลจน์วงศ์. "การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดล." *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*. 1, (2551) : 4-19.
- Antelman, K. Do open-access articles : have a greater research impact? [Online]. 2004. Available : <http://crl.acrl.org/content/65/5/372.full.pdf+html/> . (1 May 2015).
- Budapest Open Access Initiative. Ten years on from the Budapest Open Access Initiative: setting the default to open. [Online]. 2012. Available : <http://www.budapestopenaccessinitiative.org/boai-10-recommendations/> . (1 May 2015).
- Dirctory of Open Access Journals. [Online]. 2015. Available : <https://doaj.org/> . (20 May 2015).
- Directory of Open Access Journals. How are journals classified/categorised? [Online]. 2015. Available : <http://doaj.org/faq#metadata>. (7 July 2015).
- Drott, M. C. "Open Access." *Annual Review of Information Science and Technology*. 40, 1 (2006) : 79-109.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- El-Sherbini, M. a.Klim, G. "Metadata and cataloging practices." *The Electronic Library*. 22, 3 (2004) : 238-248.
- Fang, C., and Zhu, X. "The open access movement in China." *Interlending & Document Supply*. 34, 4 (2006) : 186-193.
- Harvard Open Access Project. **Policy consultations**. [Online]. 2015. Available : http://cyber.law.harvard.edu/hoap/Main_Page#Policy_consultations. (7 July 2015).
- Krishnamurthy, M. "Open access, open source and digital libraries : a current trend in university Libraries around the world." *Electronic Library and Information Systems*. 42, 1 (2008) : 48-55.
- Laakso, M., et al. **The development of open access journal publishi from 1993 to 2009**. [Online]. 2011. Available : <http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0020961>. (5 June 2015).
- Library of Congress. **Cooperative Open Access Journal Project**. [Online]. 2010. Available : <http://www.loc.gov/aba/pcc/conser/issues/Open-Access-Report.pdf/> . (25 May 2015).
- McCulloch, E. "Taking stock of open access : progress and issue." *Library Review*. 55, 6 (2006) : 337-343.
- Open Access Scholarly Information Sourcebook. **Ways to provide Open Access to your work**. [Online]. 2009. Available : http://www.openoasis.org/index.php?option=com_content&view=article&id=139&Itemid=309. (25 May 2015).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Research Councils UK. RCUK policy on open access and supporting guidance. [Online]. 2013. Available : <http://www.rcuk.ac.uk/RCUK-prod/assets/documents/documents/RCUKOpenAccessPolicy.pdf/>. (15 May 2015).
- Suber, P. **A Very Brief Introduction to Open Access**. [Online]. 2004. Available : <http://legacy.earlham.edu/~peters/fos/brief.htm/>. (1 May 2015).
- Suber, P. **Open Access Overview**. [Online]. 2013. Available: <http://www.earlham.edu/~peters/fos/overview.htm>. (20 May 2015).
- Tomaszewski, R.Poulin, S., and MacDonald, K. I. "Publishing in discipline-specific Open access journals: opportunities and outreach." **The Journal of Academic Libraianship**. 39, (2013) : 61-66.
- Vlachaki, A., and Urquhart, C. "Use of open access journals in biomedicine in Greece." **Library Management**. 31, 1 (2010) : 19-26.